

Japansk Hjelpearke – Nivå III

Avansert kanji, keigo, litterær analyse og kulturkunnskap — LK20

Avansert keigo (敬語)

Sonkeigo () – respekt

Hever andre personers handlinger:

O-verb-ni naru mønster:

- お読みになる (oyomi ni naru) – lese
- お書きになる (okaki ni naru) – skrive
- お考えになる (okangae ni naru) – tenke

Spesielle former:

- いらっしゃる – være, komme, gå
- おっしゃる – si
- 召し上がる – spise/drikke
- ご覧になる – se
- なさる – gjøre
- くださる – gi (til meg)

Kenjōgo () – ydmykhet

Senker egne handlinger:

O-verb-suru mønster:

- お読みする (oyomi suru) – lese
- お伝える (otsutae suru) – fortelle
- お待ちする (omachi suru) – vente

Spesielle former:

- 参る (mairu) – gå, komme
- 申す/申し上げる – si
- いただく – motta, spise/drikke
- 拝見する – se
- 伺う – besøke, spørre, høre
- 存じる/存じ上げる – vite, kjenne
- お目にかかる – møte

Bikago () – forfinelse

Gjør språket mer elegant:

- お茶 (ocha) – te
- お酒 (osake) – sake
- お水 (omizu) – vann
- ご飯 (gohan) – ris/måltid
- お金 (okane) – penger

Uchi-soto konseptet

- Uchi** (inne) – egen gruppe
Bruk kenjōgo om egne gruppemedlemmer
- Soto** (ute) – andre
Bruk sonkeigo om andre

Eksempel:

社長が参ります

Vår president kommer (ydmyker egen sjef til utenforstående)

Avansert kanji og ordforråd

Abstrakte begreper

- 文化 (bunka) – kultur
- 伝統 (dentō) – tradisjon
- 歴史 (rekishi) – historie
- 社会 (shakai) – samfunn
- 政治 (seiji) – politikk
- 経済 (keizai) – økonomi
- 環境 (kankyō) – miljø
- 問題 (mondai) – problem
- 意見 (iken) – mening
- 考え (kangae) – tanke

Akademisk språk

- 研究 (kenkyū) – forskning
- 論文 (ronbun) – avhandling
- 分析 (bunseki) – analyse
- 比較 (hikaku) – sammenligning
- 結果 (kekka) – resultat
- 原因 (gen'in) – årsak
- 影響 (eikyō) – innflytelse
- 理由 (riyū) – grunn
- 方法 (hōhō) – metode

Følelser og følelsesuttrykk

- 感動 (kandō) – bevegelse
- 驚き (odoroki) – overraskelse
- 喜び (yorokobi) – glede
- 悲しみ (kanashimi) – sorg
- 怒り (ikari) – sinne
- 不安 (fuan) – angst
- 希望 (kibō) – håp
- 失望 (shitsubō) – skuffelse

Yojijukugo ()

Fire-tegns idiomer:

- 一期一会 (ichigo ichie)
En gang i livet-møte
- 以心伝心 (ishin denshin)
Hjertet møtes (telepati)
- 温故知新 (onko chishin)
Lær gammelt, forstå nytt
- 十人十色 (jūnin toiro)
Ti mennesker, ti farger
- 自業自得 (jigō jitoku)
Høste det man så

Litterær analyse

Litterære begreper

- 小説 (shōsetsu) – roman
- 詩 (shi) – dikt
- 俳句 (haiku) – haiku
- 短歌 (tanka) – tanka
- 物語 (monogatari) – fortelling
- 登場人物 (tōjō jinbutsu) – karakter
- 主人公 (shujinkō) – hovedperson
- テーマ (tēma) – tema
- 描写 (byōsha) – beskrivelse
- 表現 (hyōgen) – uttrykk

Analyseverktøy

- ～について述べる
Å uttale seg om...
- ～を分析する
Å analysere...
- ～と比較する
Å sammenligne med...
- ～から読み取れる
Det kan leses fra...
- ～を通して
Gjennom...
- ～によると
I følge...

Klassisk japansk

Viktige klassiske former:

- なり – klassisk kopula (er)
- けり – fortidsmarkør
- たり – perfektum
- む – vil (fremtid/intensjon)

Eksempel (Makura no Sōshi):

春はあけぼの

“Om våren, daggryet”

Viktige forfattere

- Klassisk:**
紫式部 (Murasaki Shikibu) – Genji monogatari
清少納言 (Sei Shōnagon) – Makura no Sōshi
- Moderne:**
夏目漱石 (Natsume Sōseki)
川端康成 (Kawabata Yasunari) – Nobelpris
村上春樹 (Murakami Haruki)

Dyptgående kulturkunnskap**Viktige konsepter**

- 和 (**wa**) – Harmoni
Gruppeharmonie viktigere enn individuell mening
- 義理 (**giri**) – Plikt/forpliktelse
Sosiale forpliktelser og gjeld
- 恥 (**haji**) – Skam
Skamkultur vs. skyldkultur
- 甘え (**amae**) – Avhengighet
Tillitsfullt avhengighetsforhold
- 本音 (**honne**) – Sanne følelser
Privat selv, ekte meninger
- 建前 (**tatema**) – Offentlig fasade
Sosialt ansikt, forventet oppførsel

Senpai-kōhai systemet

- 先輩 (senpai) – senior, eldre
Gir veiledning og beskyttelse
- 後輩 (kōhai) – junior, yngre
Viser respekt og lydighet
- Hierarkisk system i all sosial interaksjon
- Påvirker språkbruk (keigo)

Estetiske prinsipper

- 侘び寂び (**wabi-sabi**)
Skjønnhet i det ufullkomne og forgengelige
- 幽玄 (**yūgen**)
Subtil dybde, mystikk
- 物の哀れ (**mono no aware**)
Følsomhet for tingenes forgjengelighet
- 間 (**ma**)
Rom, stillhet, timing

Religiøs synkretisme

- **Shintō** (神道)
Naturguder, forfedredyrkelse
Brukes: fødsler, bryllup
- **Buddhism** (仏教)
Karma, reinkarnasjon
Brukes: begravelser, minnestunder
- **Konfusianisme**
Sosial orden, hierarki

Høytider og ritualer**Viktige festivaler**

- お正月 (**Oshōgatsu**) – Nyttår
Viktigst høytid, familiesamling
お節料理 (osechi ryōri) – spesialmat
- 成人の日 (**Seijin no Hi**)
Voksensdag (20 år)
- ひな祭り (**Hinamatsuri**)
Dukkefestival for jenter (3. mars)
- こどもの日 (**Kodomo no Hi**)
Barns dag (5. mai)
- お盆 (**Obon**)
Festival for forfedre (august)
- セタ (**Tanabata**)
Stjernesfestival (7. juli)

Livets ritualer

- お宮参り (omiyamairi) – første tempelbesøk
- 七五三 (shichigosan) – 7-5-3 festival
- 成人式 (seijinshiki) – vokssenseremoni
- 結婚式 (kekkonshiki) – bryllup
- 葬式 (sōshiki) – begravelse

Tradisjonelle kunstformer

- 茶道 (sadō) – teseremoni
Zen-filosofi, estetikk
- 華道 (kadō) – blomsterarrangering
Harmoni, balanse
- 書道 (shodō) – kalligrafi
Kunstnerisk skrift
- 能 (nō) – nō-teater
Stilisert maske-teater
- 歌舞伎 (kabuki) – kabuki-teater
Tradisjonelt populærteater
- 相撲 (sumō) – sumobryting
Shintō-ritualer

Populærkultur

- 漫画 (manga) – tegneserier
- アニメ (anime) – anime
- カラオケ (karaoke) – karaoke
- J-POP – japansk popmusikk
- コスプレ (kosupure) – cosplay

Eksamentips Nivå III**Hva forventes på Nivå III?**

- Ca. 500-700 kanji
- Avansert keigo i praksis
- Litterær analyse
- Dyptgående kulturforståelse
- Abstrakte diskusjoner
- Nyanserte argumenter
- Forståelse av klassisk japansk

Skriftlig eksamen

- Bruk avansert keigo riktig
- Analyser litterære tekster
- Diskuter kulturelle fenomener
- Referer til honne/tatema
- Bruk yojjukugo naturlig
- Vis forståelse av wa-konseptet
- Logisk argumentasjon
- Akademisk språk

Muntlig eksamen

- Diskuter abstrakte temaer
- Analyser litteratur og kultur
- Bruk passende keigo
- Referer til filosofiske konsepter
- Vis dybdeforståelse
- Sammenlign med norsk kultur

Vanlige feil å unngå

- × Feil keigo-nivå (sonkeigo vs. kenjōgo)
- × Overfladisk kulturanalyse
- × Ignorere uchi-soto perspektiv
- × For enkelt språk på nivå III
- × Manglende litterære referanser

Sjekkliste eksamen

- ☐ Keigo korrekt og naturlig
- ☐ Litterær analyse inkludert
- ☐ Kulturelle konsepter vist
- ☐ Yojjukugo eller idiom
- ☐ Abstrakt diskusjon
- ☐ Akademisk språk
- ☐ Nyanserte argumenter
- ☐ Referanser til forfattere/tekster